

Yttrande över betänkandet Ett ordnat mottagande - gemensamt ansvar för snabb etablering eller återvändande (SOU 2018:22) samt den kompletterande promemorian Ett socialt hållbart eget boende för asylsökande (A2018/00777/I)

Skolverket har anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande och kompletterande promemoria. Skolverket avgränsar sitt yttrande till de frågor i förslagen som berör myndighetens verksamhetsområde. Då promemorian ”Ett socialt hållbart eget boende” inte berör myndighetens ansvarsområde har denna inte behandlats särskilt.

Sammanfattning

Skolverket stödjer huvudförslaget om ett sammanhållet mottagandesystem med hänsyn taget till nedanstående synpunkter. Skolverket delar utredningens utgångspunkt att det är viktigt att koncentrera resurser tidigt i processen, att förkorta väntetider och använda väntan aktivt. Förslaget innebär förhoppningsvis också färre flyttar och möjlighet till snabbare etablering och tryggare skolstart och skolgång för barn till asylsökande.

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om att riktlinjer för verksamheten för barn i ankomstcenter tas fram, och att det är lämpligt att Skolverket gör det i samverkan med SKL.

Skolverket saknar dock en definition av den skolförberedande verksamhet som barn ska erbjudas under tiden i ankomstcentret. Skolverket framhåller vikten av att den tydligt definieras i relation till ordinarie skolgång och asylsökandes rätt till utbildning enligt skollagen.

Avsnitt 6.5. Asylsökande barns skolgång underlättas

Skolverket anser att det behöver tydliggöras hur den verksamhet som ska erbjudas barn som vistas i ankomstcenter (se 23 § nya mottagandelagen i utredningens huvudförslag) förhåller sig till asylsökandes rätt till utbildning enligt skollagen. Detta gäller särskilt i de fall då barn kan komma att vistas längre tid än 30 dagar i ankomstcenter. Av författningsförslagen framgår inte någon begränsning av hur länge kommunen är skyldig att erbjuda verksamhet för barn i ankomstcenter. Det är inte heller tydligt huruvida kommunen är skyldig att erbjuda skolförberedande verksamhet i ankomstcenter samtidigt som kommunen är skyldig att erbjuda utbildning enligt skollagen. Skolverket anser att detta behöver tydliggöras i den fortsatta beredningen. Enligt Skolverket är det viktigt att den skolförberedande verksamheten i ankomstcentren inte förhindrar eller försvårar kommunernas möjlighet att uppfylla kraven i skollagen.

Enligt förslaget ska ”uppgifter av relevans för barnets fortsatta skolgång som

2018-10-25

2 (2)

Dnr 2018:901

framkommit i kommunens verksamhet för barn i ankomstcenter dokumenteras och överlämnas till den kommun där barnet ska bo efter vistelsen i ankomstcentret". För de obligatoriska skolformerna ska en inledande bedömning av nyanlända elevers kunskaper göras skyndsamt och senast inom två månader från det att eleven har tagits emot inom skolväsendet (3 kap. 12 d-e §§ i skollagen). Det obligatoriska kartläggningmaterial som Skolverket tagit fram för grundskolan innehåller kartläggning av elevens språk- och utbildningsbakgrund och erfarenheter. Skolverket ser en risk att barn och vårdnadshavare behöver genomgå två kartläggningar med liknande innehåll på kort tid. Skolverket anser därför att det behöver förtydligas vilken information som avses, liksom hur den förväntas framkomma.

Skolverket tillstyrker utredningens förslag om att riktlinjer för verksamheten för barn i ankomstcenter tas fram, och att det är lämpligt att Skolverket gör det i samverkan med SKL. Skolverket anser dock att verksamhetens syfte och innehåll behöver tydliggöras för att det ska vara möjligt att ta fram sådana riktlinjer.

Avsnitt 7.2 Väntan med etableringsfrämjande insatser

Skolverket tillstyrker förslaget om kommunens ansvar för att erbjuda asylsökande undervisning i svenska och lokalt anpassad samhällsinformation och insatser som syftar till att ge kunskap om och kontakter med den svenska arbetsmarknaden.

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt för kommuner som så önskar att bereda asylsökande plats i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare och föreslår ändringar i skollagen. Av föreslagna ändring i skollagen (20 kap. 31 § tredje stycket skollagen) framgår att den asylsökande får medges rätt att delta i utbildning i svenska för invandrare om vissa förutsättningar är uppfyllda. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 20 kap. 28 § tredje stycket skollagen får kommunen erbjuda utbildning i svenska för invandrare till asylsökande som medges en sådan rätt. En sådan formulering indikerar att kommunen har möjlighet, men inte en skyldighet, att erbjuda plats i sådan utbildning. Skolverket ställer sig frågande till vad ett medgivande om rätt att delta i utbildningen enligt 20 kap. 31 § tredje stycket i så fall innebär i praktiken. Skolverket anser att det inte är tydligt hur de båda föreslagna bestämmelserna förhåller sig till varandra. Skolverket anser vidare att det behöver tydliggöras vem som medger asylsökande en sådan rätt. För att undvika oklarheter vid tillämpningen av bestämmelserna bör bestämmelsernas utformning därför ses över i den fortsatta beredningen.

På Skolverkets vägnar

Kjell Hedwall
Avdelningschef

Ulrika Dahl
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Ingalill Hägglund deltagit.